

28.10.2009

Dnro 701/4/08

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Kristian Holman

ESITUTKINNAN TOIMITTAMINEN JA VIRKA-AVUN ANTAMINEN

1 KANTELU

A arvosteli eduskunnan oikeusasiamiehelle 20.2.2008 osoittamassaan kirjeessä - - - poliisiviranomaisia esitutkinnan toimittamista ja virka-avun antamista koskevassa asiassa.

A katsoi poliisin menetelleen virheellisesti jättämättä kuulustelematta A:ta ennen esitutkinnan päättämistä. Poliisi oli suorittanut A:n kuulustelun vasta esitutkinnan päätyttyä ja A:n sitä erikseen vaadittua.

Lisäksi A arvosteli poliisin menettelyä antaa kahdessa eri yhteydessä virka-apua yksityisen perhekodin johtajalle A:n lapsen palauttamiseksi perhekotiin. A katsoi, että poliisi toimi väärin suostuessaan yksityisen henkilön esittämään virka-apupyyntöön. Lisäksi kantelussa arvosteltiin sitä, että virka-apua annettaessa paikalla ei ollut päivystävää sosiaalivirkailijaa.

- - -

3 RATKAISU

3.1 Poliisin suorittama tutkinta

3.1.1 Tapahtumat

Sosiaalilautakunnan huostaan ottama ja yksityiseen perhekotiin sijoitettu tapahtuma-aikana 9-vuotias A:n poika B kieltäytyi palaamasta kotilomaltaan perhekotiin. Perhekodin henkilökuntaan kuuluvat C ja D olivat tulleet hakemaan B:tä tämän kotoa. B:n vastustettua perhekotiin palaamista mm. telkeämällä itsensä asunnon WC:hen, hänet oli kääritty maton sisälle ja kuljetettu autoon. Autossa matto oli poistettu B:n ympäriltä ja hänet oli kytketty turvavöihin. B:ltä oli tässä yhteydessä alkanut vuotamaan verta nenästä.

Edellä mainittuun tapaukseen liittyen B:n isoäiti teki 25.5.2007 - - - poliisilaitokselle rikosilmoituksen epäilyistä pahoinpitelystä. Asia kirjattiin ilmoitusnumerolla - - -.

Poliisi päätti asian tutkinnan 6.6.2007 sillä perusteella, että asiassa ei ollut syytä epäillä rikosta tapahtuneeksi. Esitutkinnan päätöksen perusteluissa on kerrottu, että ennen tutkinnan päättämistä poliisi oli puhutellut puhelimitse perhekodin johtajaa C:tä sekä ollut yhteydessä B:n asioita hoitavaan

sosiaalityöntekijään, joka oli kertonut poliisille, että B oli käynyt tapahtuman johdosta lääkärissä eikä hänelle ollut tullut mitään vammoja. Esitutkintapäätöksen perusteluissa todetaan sosiaalityöntekijän kertoneen poliisille, että ns. mattoterapia on hyvin yleisesti käytetty tapa raivonpuuskia saavien lapsien hoidossa.

Poliisin käytössä olleessa lääkärinlausunnossa oli kerrottu että B oli ollut WC:ssä lukkojen takana kun - - - perhekodista C ja D olivat hakeneet poikaa perhekotiin - - -. C oli avannut saranoita ja äiti A oli avannut loput saranat. B oli kiedottu mattoon ja kannettu autoon, jossa hänet oli laitettu normaalisti istumaan. Lääkärinlausunnon mukaan B oli kertonut, että häntä oli kiukuttanut, kun hän oli joutunut lähtemään takaisin perhekotiin. B oli kertonut, että C ja D olivat joutuneet irrottamaan hänet sängyn jalasta ja B oli lukittautunut ensin parvekkeelle ja lopulta WC:hen, josta hänet oli otettu pois. B kertoi edelleen, että maton sisällä oli tullut ahdas olo ja D oli istunut mahan päällä, jolloin B oli sanonut, että hänen oli vaikea hengittää. Lääkärinlausunnossa todettiin lisäksi seuraavasti: "Turvavöissä poika ruvennut heijaamaan ylävartaloa ylös-alas voimakkaasti, jolloin C-niminen henkilö ottanut poikaa niskasta kiinni ja painanut päätä polviin. Tämän jälkeen pojalle tullut nenäverenvuoto. Äidin mukaan D-niminen henkilö joutunut sanomaan C:lle, että tämä päästäisi irti". B kertoi lääkärille rimpuilleensa autossa, mutta hänen nenäänsä ei ollut osunut mikään, vaan nenäverenvuoto oli alkanut itsestään. Lisäksi B kertoi, että perhekodissa D oli raapaissut vahingossa hänen poskeensa B:n rimpuillessa.

Saatuaan poliisin tekemän päätöksen, A oli ottanut poliisin yhteyttä ja vaatinut kuulemistaan sekä virheellisenä pitämänsä päätöksen korjaamista.

Asian tutkinta käynnistettiin uudelleen ja A kuulusteltiin 14.6.2007, jonka jälkeen asian tutkinta päätettiin 18.6.2007. Tutkintaa koskevassa päätöksessä todettiin mm. ettei tutkinnassa ilmennyt mitään sellaisia seikkoja, jotka olisivat tukeneet väitettä mahdollisesta pahoinpitelystä tai jotka täyttäisivät jonkin rikoksen tunnusmerkistön. Näin ollen poliisi katsoi uudessa päätöksessään aiemmin tekemänsä päätöksensä mukaisesti edelleen, ettei asiassa ollut syytä epäillä rikosta.

3.1.2

Oikeusohjeet

Esitutkintalain 2 §:n mukaan poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty.

Esitutkintalain 5 §:n mukaan esitutkinnassa selvitetään rikos, sen teko-olosuhteet, sillä aiheutettu vahinko ja siitä saatu hyöty, ketkä ovat asianosaisia ja muut syytteestä päättämistä varten tarvittavat seikat (1 momentin 1 kohta).

Esitutkintalain 43 §:n 1 momentin mukaan esitutkinnan valmistuttua asia on toimitettava syyttäjälle syyteharkinnan suorittamista tai rangaistusmääräyksen antamista varten. Pykälän 2 momentin mukaan esitutkinta lopetetaan kuitenkin saattamatta asiaa syyttäjän harkittavaksi, jos; 1) tutkinnassa on käynyt selville, ettei rikosta ole tehty taikka ettei asiassa voida nostaa ketään vastaan syytettä tai esittää muuta rikokseen perustuvaa julkisoikeudellista vaadetta; tai 2) esitutkintaviranomainen on tutkinnan aloittamisen jälkeen päättänyt 4 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitetulla perusteella luopua enemmistä toimenpiteistä.

Perustuslain 7 §:n nojalla jokaisella on oikeus mm. koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ei saa puuttua eikä vapautta riistää mielivaltaisesti eikä ilman laissa säädettyä perustetta.

Rikoslain 21 luvun 5 §:n mukaan pahoinpitelystä on tuomittava se, joka tekee toiselle ruumiillista väkivaltaa taikka tällaista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä, aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedottomaan tai muuhun vastaavaan tilaan.

Huostaan otettujen lasten koskemattomuus ja henkinen hyvinvointi on kansainvälisten sopimusten ja oman lainsäädäntömme nojalla julkisen vallan erityisessä suojeluksessa. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 20 artiklan mukaan lapsella, joka on tilapäisesti tai pysyvästi vailla perheen turvaa tai jonka edun mukaista ei ole antaa hänen pysyä perhepiirissä, on oikeus valtion antamaan erityiseen suojeluun ja tukeen.

Tapahtumahetkellä voimassa olleen – nyt jo kumotun – lastensuojelulain 31 c §:n (29.6.2006/583) kiinnipitoa koskevia säännöksiä sovellettiin ainoastaan laitoshoidossa oleviin lapsiin. Lain mukaan laitoksen johtaja tai laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö saattoi lapsen rauhoittamiseksi pitää kiinni lapsesta, jos lapsi sekavan tai uhkaavan käyttäytymisensä perusteella todennäköisesti vahingoittaisi itseään tai muita ja kiinnipitäminen oli lapsen oman tai toisen henkilön hengen, terveyden tai turvallisuuden välittömän vaarantumisen vuoksi taikka omaisuuden merkittävän vahingoittamisen estämiseksi välttämätöntä. Kiinnipitäminen oli oltava luonteeltaan hoidollista ja huollollista sekä kokonaisuutena arvioiden puolustettavaa, kun otettiin huomioon lapsen käyttäytyminen ja tilanne muutoinkin. Kiinnipitäminen saattoi pitää sisällään myös lapsen siirtämisen. Kiinnipitäminen oli lopetettava heti, kun se ei enää ollut välttämätöntä. Kiinnipitämisestä oli siihen turvautuneen henkilön annettava laitoksen johtajalle kirjallinen selvitys. Laitoksen johtajan turvautuessa kiinnipitämiseen oli annettava selvitys sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentissa tarkoitetulle toimielimelle.

Vanhan lastensuojelulain rajoitustoimenpiteiden käyttöä koskevaan uudistukseen (29.6.2006/583) liittyneessä hallituksen esityksessä (HE 225/2004 vp) todettiin, että minkäänlaisten välineiden käyttö ei ollut säännöksen perusteella sallittua.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta annetun lain 4 §:n nojalla asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua. Asiakasta on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan.

3.1.3

Arviointia

Kantelunalaisessa tapauksessa on viime kädessä kysymys siitä, onko asiassa ollut selvää, että rikosta ei ole syytä epäillä tai tehty, vai onko asia ollut joko oikeudellisesti tai näytöllisesti siinä määrin tulkinnanvarainen, että asia olisi tullut saattaa syyttäjän harkittavaksi. Totean tässä yhteydessä, että eduskunnan oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio on 6.10.2009 antanut päätöksen koskien (perhekodin nimi poistettu) ja sosiaaliviranomaisten menettelyä huostaan otetun ja sijoitetun B:n kohtelussa (dnro 236/4/08). Päätöksessä otetaan kantaa muun muassa lapsen kiinnipitoa koskevaan arvosteluun. Näin ollen käsittelen tässä ratkaisussani ainoastaan poliisin menettelyä.

Näkemykseni mukaan käsillä on ollut oikeudellisesti varsin tulkinnanvarainen tilanne lapsen mattoon käärimisen ja paikallaan pitämisen rikosoikeudellisen arvioinnin näkökulmasta. Onko mahdollista kipua aiheuttanut mattoon kääriminen ja niskasta kiinni pitäminen ollut – toteen näytettynä – oikeutettua siinä yhteydessä, jossa se on tehty kaikki olosuhteet huomioon ottaen, vai onko kysymys sellaisesta menettelystä, joka täyttää jonkun rikoksen tunnusmerkistön ja vaatii rikosoikeudellista reagointia? Vai onko selvää, että menettely ei näissä olosuhteissa voi missään tapauksessa täyttää rikoksen tunnusmerkistöä?

Käytettävissäni olevan aineiston valossa ei ole käynyt siinä määrin selväksi, ettei rikosta ole asiassa lainkaan tapahtunut, että asiaa olisi voitu päättää saattamatta asiaa syyttäjän syyteharkintaan. Pidän kritiikille alttiina sitä, että poliisi on päätöstä tehdessään tukeutunut B:n asioita hoitaneen sosiaalityöntekijän esittämään näkemykseen "mattoterapian" yleisyydestä. Kyseinen sosiaalityöntekijä on kiistänyt toisen kantelun (dnro 236/4/08) johdosta antamassaan selvityksessä todenneensa näin ja kertonut, että "mattoterapia" -termi on hänelle vieras eikä pöytäkirjaa luettu hänelle lausunnon kirjaimien jälkeen.

Katsonkin, että asiassa olisi ollut esitutkintalain 5 §:stä ilmenevien tavoitteiden saavuttamiseksi perusteltua suorittaa asiassa esitutkinta loppuun ja saattaa asia syyttäjän harkittavaksi. Tämän suuntaisesti on tilannetta myös arvioitu - - - poliisilaitoksen lausunnossa, johon - - - lääninhallituksen poliisi-osasto on lausuntonaan viitannut.

Totean myös, että arvioitaessa esitutkintalain 5 §:n tavoitteiden toteuttamiseen tähtävien esitutkintatoimenpiteiden tarvetta ja hyväksyttävyyttä tulee käsitykseni mukaan ottaa huomioon muun muassa, kuinka todennäköistä uuden selvityksen saaminen asiaan vielä on, kuinka suuren työmäärän se edellyttää ja milloin selvitystä ehkä olisi saatavissa. Ratkaisuun vaikuttaa ymmärrettävästi myös epäillyn rikoksen laatu. Totean myös, että tutkinnanjohtajan vastuulla on viime kädessä valvoa, että tutkinta toimitetaan asianmukaisesti. Selvää on myös se, että erityisesti virallisen syytteen alaisissa rikoksissa esitutkinnan toimittaminen ei saa olla asianomistajan itse esittämien vaatimusten varassa.

Toimenpidettä harkitessani olen ottanut huomioon, että poliisilla on jossain määrin harkintavaltaa sen suhteen, toimitetaanko asia esitutkinta ja toimitetaanko asia esitutkinnan valmistuttua syyttäjälle syyteharkintaa varten. Tähän nähden vasten pidän riittävänä saattaa käsitykseni esitutkinnan toimittamisen edellytyksistä asiassa tutkinnanjohtajana toimineen rikosylikonstaapeli E:n tietoon lähettämällä hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

3.2

Poliisin antama virka-apu

3.2.1

Tapahtumat

Poliisi oli 28.10.2007 antanut virka-apua yksityisen perhekodin johtajalle C:lle, huostaan otetun B:n toimittamiseksi kotoaan perhekotiin, jonne B kieltäytyi palaamasta. Toinen A:n arvostelema tapahtuma koski B:n toimittamista koulusta perhekotiin 28.5.2007. A arvosteli molempien tapahtumien osalta sitä, ettei tapahtumapaikalla ollut sosiaaliviranomaista läsnä.

Tapahtumapaikalla ollut ylikonstaapeli F kertoi selvityksessään, että poliisi oli 28.10.2007 kuljettanut B:n poliisiautoon. B oli yrittänyt vastustella poliisin toimenpidettä, mutta poliisi oli saanut rauhoiteltua häntä puhumalla ja kiinni pitämällä, jolloin matka perhekodille oli saatu sujumaan rauhallisesti. Ylikonstaapeli F katsoo, että ilman poliisin apua B:n kuljettaminen olisi ollut mahdotonta ja toimenpiteestä olisi saattanut aiheutua vahinkoa molemmille osapuolille.

Toisesta, 28.5.2007 tapahtuneesta B:n perhekotiin toimittamista koskevista tapahtumista ei paikalla olleilla poliisimiehillä saadun selvityksen ole muistikuvia, koska tapahtumasta on kulunut aikaa jo kaksi vuotta. Poliisin tehtävärekisterin mukaan ilmoittajana oli perhekodin johtaja C ja poliisi oli toimittanut B:n koulusta perhekotiin.

- - - poliisilaitoksen lausunnossa todetaan, että 28.10.2007 tapahtuneesta virka-avun antamisesta ei

päättänyt päällystään kuuluva poliisimies. Toisen 28.5.2007 tehtävän osalta todetaan, ettei se poliisin tehtävrekisteristä saatujen tapahtumatietojen perusteella vaikuttanut virka-aputehtävältä eikä asiakirjoista ilmennyt, miksi tilanteessa ylipäätään oli tarvittu poliisin apua.

3.2.2

Oikeusohjeet

Poliisilain 40 §:n 1 momentin mukaan poliisin on annettava pyynnöstä muulle viranomaiselle virka-apua, jos niin erikseen säädetään. Poliisin on annettava virka-apua myös muulle viranomaiselle laissa säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi. Poliisi voi antaa virka-apua myös yksityiselle, jos se on välttämätöntä tämän laillisiin oikeuksiin pääsemiseksi ja oikeuden loukkaus on ilmeinen. Säännöksen 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettun virka-avun antamisen edellytyksenä on, että virka-apua pyytävää viranomaista estetään suorittamasta virkatehtäviään tai yksityistä estetään pääsemästä oikeuksiinsa ja oikeuksiin pääseminen edellyttää poliisivaltuuksien käyttöä. Säännöksen 3 momentin mukaan päätöksen virka-avun antamisesta tekee päällystään kuuluva poliisimies, jollei erikseen toisin säädetä tai määrätä.

Poliisin tehtäviin kuuluu poliisilain 1 §:n mukaan mm. yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Poliisilakia koskeneen hallituksen esityksen (HE 57/1994 vp) mukaan poliisi voi antaa apua yksityisille ihmisille harkintansa mukaan myös tämän poliisin yleisen tehtävän määrittelyn nojalla. Poliisi voi avustaa yleisöä tavanomaisesti, mikäli avun antaminen ei edellytä kenenkään laillisiin oikeuksiin puuttumista. Virka-apua annettaessa toimenpiteet voidaan kuitenkin toteuttaa myös pakkokeinoin.

Sosiaaliviranomaisen oikeudesta saada virka-apua on säädetty sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 22 §:ssä. Lainkohdan mukaan sosiaalihuollon viranomaisella on oikeus saada laissa säädettyjen tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellista virka-apua muilta viranomaisilta.

3.2.3

Arviointia

- - - poliisilaitoksen lausunnossa todetaan, että virka-aputilanteet ovat usein poliisitoiminnalle hankalia. Tehtävälle mentäessä ei ole välttämättä tiedossa, onko kyseessä aito virka-aputilanne vai poliisille suoraan lain nojalla kuuluva tehtävä. Tehtäväpaikalla poliisin on ratkaistava virka-avun antamisen oikeudelliset edellytykset ja tosiasiallisesti toimittava esim. siitä riippumatta, saadaanko ennen toimenpiteiden aloittamista edes yhteyttä sosiaaliviranomaiseen saati sitten kirjallista virka-apupyyntöä.

Poliisilaitoksen lausunnon mukaan poliisille tulee vuosittain huomattava määrä ilmoituksia perhekodista karanneista/kadonneista alaikäisistä. Taloudellista voittoa tavoittelevat yksityiset perhekodit tekevät vastuusyistä ilmoituksia ilmeisen herkästi. Lausunnossa pidetään epäselvänä, missä määrin asia ylipäänsä kuuluu poliisille ja edellyttäisivätkö poliisin toimenpiteet näissä tapauksissa aina sosiaaliviranomaisen edeltä käypää virka-apupyyntöä. Sosiaalilautakuntien huostaan ottamia lapsia voidaan sijoitettuna lastensuojelulaitoksiin, yksityisiin perhekoteihin ja yksittäisiin perheisiin. Viranomaisyhteistyön kannalta hankalaa voi olla kun lapsi on sijoitettu muualle kuin siitä päätöksen tehneen sosiaalilautakunnan toimipaikkakunnalle.

Lausunnossa todetaan edelleen, että B:n tapauksessa on ollut kysymys poliisilain 40 §:n mukaisesta virka-avusta yksityishenkilölle. Lausunnossa pidetään mahdollisena, että poliisipartiot eivät ole osanneet erottaa viranomaiselle ja yksityiselle annettavaa virka-apua toisistaan, joskaan lopputuloksen kannalta sillä ei liene ollut merkitystä.

Omana kannanottonani totean seuraavan.

Virka-avun tarpeellisuuden arvioi lähtökohtaisesti virka-apua pyytävä viranomainen. Poliisi voi nähdäkseni kieltäytyä virka-avun antamisesta ainoastaan, jos kysymys on selkeästi lainvastaisesta virka-apupyynnöstä tai jos virka-avun pyytäjällä ei ole toimivaltaa pyynnön tekemiseen.

Sosiaalihuollon virka-apupyynnöiden luonteesta – kiireellinen toimenpide – johtuu kuitenkin usein, että virka-apupyynnöltä ei voida kaikissa tilanteissa edellyttää kirjallista muotoa ja tarkkaa yksilöintiä. Kiiretapauksissa myös suulliset virka-apupyynnöt täyttävät vaadittavat vaatimukset. Edellytyksenä tietysti on, että virka-apupyynnön tavoite on laillinen sekä, että pyytävällä sosiaaliviranomaisella on toimivalta pyynnön tekemiseen ja että virka-avun tarpeellisuuskriteeri täyttyy. Virka-avun antamista koskevien säännösten kanssa on samanaikaisesti noudatettava poliisilain muita säännöksiä, esimerkiksi lain 2 §:ssä säädettyjä poliisin toiminnan yleisiä periaatteita, joiden huomioon ottaminen saattaa vaikuttaa muun muassa annettavan virka-avun muotoihin ja ajankohtaan tai johtaa jopa toimenpiteestä luopumiseen. Totean myös, että rajanveto poliisilain 40 §:ssä tarkoitetun virka-avun ja poliisin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitotehtävän osalta voi nähdäkseni joissakin tapauksissa olla tulkinanvarainen.

Tässä tapauksessa ainakin 28.10.2007 tapahtuneessa poliisitehtävässä on mielestäni ollut kysymys selkeästi virka-avun antamisesta. Mitä tulee 28.5.2007 koskeviin tapahtumiin, on käytössäni ollut --- kunnan B:n asioita hoitaneen sosiaalityöntekijän 30.5.2007 päiväämä --- kihlakunnan poliisilaitokselle osoitettu virka-apupyynnöksi otsikoima asiakirja, jossa todetaan, että Vasaramäen perhekodin johtaja C on ohjeistettu sosiaaliviranomaisten taholta pyytämään poliisilta virka-apua, mikäli B kieltäytyy lähtemästä perhekotiin. Asiakirjassa todetaan erikseen C:n pyytäneen virka-apua poliisilta 28.5.2007.

Kuten edellä käy ilmi, poliisille on virka-apupyynnön on molemmissa kantelunalaisissa tapauksissa esittänyt yksityisen perhekodin henkilökuntaan kuuluva henkilö. Näkemykseni mukaan virka-avunpyytäjänä ei ole ollut viranomainen eikä yksityisen perhekodin henkilökuntaa ei voida ainakaan tässä yhteydessä rinnastaa virka-avun pyytäjänä sosiaalihuollon viranomaiseen. Kun kysymyksessä on ollut yksityiselle annettava virka-apu, sen antaminen on rajoittunut vain ilmeisiin oikeudenloukkauksiin. Näin ollen perustellumpi menettelytapa olisi mielestäni ollut, että virka-apupyynnöksi poliisille olisi tehty sosiaalihuollon viranomaisen toimesta ennen virka-avun antamista. Tässä tapauksessa 28.5.2007 tapahtumien vaikuttaa siltä, että sosiaaliviranomainen esitti virka-apupyynnön vasta jälkikäteen poliisin jo annettua virka-apua yksityisen perhekodin henkilökunnalle.

Pidän tässä yhteydessä riittävänä toimenpiteenä kiinnittää --- poliisilaitoksen huomiota virka-avun antamisen edellytysten riittävään selvittämiseen. Poliisilaitoksen lausunnossa on todettu, että poliisilaitoksella on annettu koulutusta virka-apuasioihin liittyen, mitä pidänkin perusteltuna poliisille osoitetujen virka-apupyynnöiden monitahoisuus huomioiden.

Totean myös, että oikeus virka-avusta päättämiseen on poliisilain 40 §:n 3 §:ssä rajattu vain päällystön kuuluville. Tässä tapauksessa päätöstä virka-avun antamisesta ei selvityksen perusteella tehnyt päällystön kuuluva poliisimies. Vaikuttaakin siltä, että päätös virka-avun antamisesta on tosiasiasa tehty tapahtumapaikalla hätäkeskukselta saadun tehtävän perusteella. Pidän poliisin menettelyä tältä osin virheellisenä ja katson aiheelliseksi saattaa tämän moittivan käsitykseni --- poliisilaitoksen sekä viime kädessä tapahtumapaikalla virka-avun antamisen laillisia edellytyksiä arvioineen ylikonstaapeli F:n tietoon.

Mitä tulee kantelussa esitettyyn arvosteluun, ettei sosiaaliviranomainen ollut läsnä poliisin antaessa virka-apua lastensuojeluun liittyvässä asiassa, totean että voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole säännöstä, joka edellyttäisi sosiaaliviranomaisen läsnäoloa poliisin virka-aputehtävien suorittamisen aikana. Kuitenkin esimerkiksi lastensuojeluasetuksen 13 §:n mukaan lasta sijaishuoltoon tai avohuollon tukitoimena sijoitettaessa on noudatettava, mitä lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta annetun lain 3 §:ssä säädetään. Mainitun lainkohdan mukaan kaikki lapseen kohdistuvat toimenpiteet on suoritettava mahdollisimman hienovaraisesti ja lasta järkyttämättä. Kyseisten säännösten valossa sosiaaliviranomaisten läsnäolo poliisin suorittaessa virka-tehtävää saattaa joissakin tapauksissa olla hyvinkin perustelua ja jopa suositeltavaa. Yleisestikin sosiaaliviranomaisten läsnäoloa on pääsääntöisesti pidettävä lapsen edun mukaisena ja siihen tulisikin mahdollisuuksien mukaan pyrkiä.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.1.3 esittämäni käsityksen esitutkinnan toimittamisesta - - - poliisilaitoksen rikosylikonstaapeli E:n tietoon sekä kohdassa 3.2.3 esittämäni käsitykset virka-avun antamisen edellytyksistä ja virka-avusta päättämisestä - - - poliisilaitoksen ja ylikonstaapeli F:n tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennökset tästä päätöksestäni rikosylikonstaapeli E:lle, ylikonstaapeli F:lle sekä - - poliisipäällikölle. Lähetän lisäksi päätökseni tiedoksi - - - lääninhallituksen poliisiosastolle.

Muihin toimenpiteisiin kantelu ei anna aihetta ja sen liitteet palautetaan ohessa.